

פרק מ

אריסים (הגנה)

פקודה הקובעת הוראות בדבר הגנה על אריסים ידועים

פרק מ
פקודות
מס' 37 לש' 1933
מס' 30 לש' 1934

[31 בלוגוסט, 1933]

השם הקצר

1. פקודה זאת תקרא פקודת האריסים (הגנה).

פירוש

2. בפקודה זאת יהיו למונחים הבאים הפירושים דלקמן מלבד אם ענין הכתוב יחייב פירוש אחר —

„מועצה“ פירושה מועצה שתוקם עפ"י הפקודה;

פרק סט.

„מושל מחוז“ פירושו מושל המחוז שבו נמצא משק או שטח מחיה: ההגדרה של מושל מחוז שבפקודת הפירושים לא תחול על פירוש הפקודה הזאת;

„משק“ פירושו חלקה של אדמת מירי התפוסה ונעבדת בידי אריס, ומקום שאדמת איזה כפר או כל חלק הימנה נתונים בחזקת בעלות משותפת או בחזקת אריסות משותפת, הרי כולל המונח אותה אדמה או אותו חלק מאדמה התפוסים ונעבדים בידי אריס בתוך אזור הכפר:

בתנאי שאם הועבר אריס על ידי בעל קרקע מחלקת אדמה אחת או מחלקות אדמה אחדות לחלקת אדמה אחרת או לחלקות אדמה אחרות, הרי החלקה או החלקות שהאריס הועבר מהן והחלקה או החלקות שהאריס הועבר אליהן יהא דין כלן יחדיו כדין משק;

„בעל קרקע“ פירושו אותו אדם, חוץ מגובה דמי אריסות או סוכן אחר, שהאריס משלם לו או חייב לשלם לו דמי אריסות אם בדרך בלתי אמצעית או באמצעות סוכן, וכשאינ משלמים דמי אריסות פירושו אותו אדם שהאריס היה חייב לשלם לו דמי אריסות אילו

חלה חובת דמי אריסות, והמונח כולל את אלה שקדמו לו לאותו
אדם בזכות ואת יורשי זכותו ;

„אדמת מירי“ כוללת אדמת מירי של ווקף ;

„דמי אריסות“ פירושה כל תשלום בכסף או בעין, והם כוללים כל חלק
מיבול המשק ;

„אריס חוקי“ פירושו כל אדם, משפחה או שבט המחזיקים ומעבדים משק
שלא בתורת בעלי המשק ; המונח כולל את אשתו או כל קרוב אחר
של אדם המחזיק והמעבד משק ואשר יכלו לעבד משק זה בידיעת
הבעלים, וכשהמחזיק ומעבד משק רכשו בדרך ירושה, הרי כולל
המונח את אלה שקדמו בזכות למי שרכש את המשק כאמור : המונח
כולל את יורשי האריס החוקי, הוא כולל את האיש שבעל הקרקע
שכרו לעשות עבודה חקלאית ומקבל בשכר עבודתו חלק מיבול
המשק שהוא מעבד : אין המונח כולל את מי שבעל הקרקע שכרו
לעשות עבודה חקלאית והמקבל בשכר עבודתו כסף או חלק מהיבול
אלא שאין הוא מעבד משק.

גמר האריסות במסירת
מודעה, וכו'

3. (1) לא יהא בעליו של משק זכאי להביא לידי גמר את אריסותו
של אריס חוקי שהחזיק ועבד את המשק לא פחות משנה אחת, ואפילו היתה
באיזה חוזה הוראה האומרת את ההיפך, אלא אם כן מסר בעל הקרקע לאריס החוקי
הודעה בכתב לעזוב את המשק לא פחות משנה אחת למן האחד באוקטובר שלאחר
תאריך ההודעה :

במה דברים אמורים : אם אין בין בעל הקרקע ובין האריס החוקי הסכם
המתנה על מסירת ההודעה הקובעת זמן ארוך יותר מכפי הנקבע בזה.

(2) כל הודעה לעזוב את המשק שנמסרה עפ"י סעיף זה תהא בטלה
ומחוסרת תוקף אם תוך שלשים יום למיום מסירת ההודעה לאריס החוקי לא
מסר בעל הקרקע העתקה ממנה למושל אותו המחזו שבו נמצאת הקרקע ואם אין בהודעה
הצהרה מאת הבעל שתכלית ההודעה היא להביא לידי גמר את האריסות כדי
שאפשר יהיה, להעביר את הקרקע כשהיא פנויה מחזקה, אם זוהי באמת תכליתה
של ההודעה.

אריס המזניח משק
הזנחה גסה

4. (1) למרות כל האמור בסעיף 3, הרי אם מסר בעל הקרקע לאריס חוקי שהחזיק ועבד משק לא פחות משנה אחת הודעה בכתב להביא את האריסות לידי גמר על שום שהאריס הזניח את משקו הזנחה גסה ובזדון, יהא האריס צפוי לנישול כתום שלשה חדשים מתאריך ההודעה הזאת, מלבד אם תוך חמשה עשר יום מיום קבלת ההודעה פנה אל הפקיד המחוזי ואל בעל הקרקע בבקשה בכתב להביא לפני מועצה את השאלה אם אמנם הזניח ככה את משקו והמועצה החליטה שהוא לא הזניח את משקו כך: אם הוגשה בקשה כזאת חייבת המועצה למסור את החלטתה עליה תוך חמשה עשר יום מעת שנתכוננה.

(2) אם בשעת נישולו מהקרקע נשאר עליה יכול שזרעו האריס ולא אספו, ישלם בעל הקרקע לאריס פצויים בעד אותו יכול: פיצויים אלה יוערכו ע"י מועצה, ובהעריכה אותם תביא המועצה בחשבון את מצב היבול ואת מכסת הכסף והעבודה שהשקיע בו האריס.

סכסוכים ידועים ייושבו
על ידי מועצה

5. (1) אם פרץ סכסוך תחליט מועצה, לאחר שתמלך בדעת מפקח החקלאות המקומי, מהו הזמן הנאות לתשלום דמי האריסות המגיעים, מתוך התחשבות בכל המסבות.

(2) יכול כל צד מן הצדדים לסכסוך למסור הודעה על הסכסוך לפקיד המחוזי וחייב הוא למסור העתקה מן ההודעה לצד שכנגד.

צו נישול יתן רק
במקרים ידועים

6. (1) שום בית משפט או שופט או פקיד הוצאה לפועל לא יוציא פסק דין ולא יתן צו לנישול אריס חוקי שהחזיק ועבד משק לא פחות משנה אחת אלא בהתאם להוראות הבאות: —

(א) אם שלם האריס בהגיע מועד התשלום, או תוך זמן נאות כפי שתחליט מועצה, את כל דמי האריסות המגיעים ממנו על חשבון המשק, לא יוצא פסק דין או צו לנישול האריס,

1. אלא אם כן מסר בעל הקרקע הודעת עזיבה בהתאם להוראות סעיף 3,

2. ואלא אם כן הוברר לבית המשפט או לשופט או לפקיד ההוצאה לפועל

(א) שניתן לו לאריס שטח־מחיה המאושר מטעם הנציב העליון, או

(ב) שהוכח לנציב העליון שיש לו לאריס קרקע אחרת די הצורך להפיק ממנה את מחיתו הרגילה בעבודה שהוא רגיל אצלה.

3. ואלא אם כן הובאו לפני מועצה השאלות אם זכאי האריס החוקי לפצויים בשל הפרעה ובשל השבחות שעשה במשק, ואלא אם כן, לכשהובאו השאלות האלה לפני מועצה, החליטה המועצה על השאלות האלה וסכום הפצויים שהעריכה המועצה הושלש בידי נוטריון צבורי,

4. ואלא אם כן, מקום שעיבד אריס את משק בעליו לא פחות מחמש שנים רצופות קודם לתאריך שבו נסתיים מועד הודעת העזיבה, העריכה מועצה, נוסף על סכום פצויים שנגבה עפ"י הפסקא הקודמת, עוד סכום השהה לדמי האריסות של המשק בעד שנה אחת בממוצע, והסכום הושלש בידי נוטריון צבורי,

5. ואלא אם כן, מקום שחובת תשלום פצויים חלה עפ"י הוראות סעיף 17, העריכה המועצה סכום פצויים זה והושלש בידי נוטריון צבורי ;

(ב) אם לא שלם האריס את כל דמי האריסות המגיעים ממנו בעד המשק תוך זמן נאות כפי החלטת מועצה, לא יוצא פסק דין או צו לנישול האריס,

(i) אלא אם כן הובאה לפני מועצה שאלה אם האריס החוקי רשאי לפצויים בעד השבחות שעשה במשק ואלא אם כן, לכשהובאה שאלה כזאת בפני מועצה והמועצה העריכה סכום פצויים בשל השבחות, הושלש הסכום בידי נוטריון צבורי,

(ii) ואלא אם כן, מקום שחלה חובת תשלום פצויים עפ"י הוראות סעיף 17, העריכה המועצה סכום פצויים זה והושלש בידי נוטריון צבורי,

(iii) ואלא אם כן מסר בעל הקרקע הודעת עזיבה בהתאם להוראות סעיף 3 :

בתנאי ששום דבר האמור בזה לא יהא דינו כאילו בא לפגוע בהוראה בדבר נישול הכלולה בסעיף 4.

(2) בהתחשב עם הוראות סעיף 12, הרי אם ניתן פסק-דין או צו של נישול ישולם לאריס החוקי שניתן נגדו הפסק-דין או הצו כל סכום שהושלש בידי נוטריון צבורי בהתאם להוראות סעיף-קטן (1), בתנאי שנתברר לנוטריון הצבורי כי מלא האריס אחרי תנאי הפסק-דין או הצו, ואילו אם לא ניתן פסק דין או צו כזה יושב הסכום לידי המשליש.

(3) אם ניתן פסק דין או צו לנישול אריס, חובה לשלם דמי אריסות בעד התקופה שבין התאריך בו נגמר מועד הודעת העזיבה ובין תאריך הנישול, בשיעור שהיה נוהג קודם לגמר האריסות, כאילו נמשכה האריסות עד לתאריך הנישול.

7. מכירתו או העברתו של משק או שטח-מחיה או של כל מקרקעין שאותו משק או שטח-מחיה הוא חלק מהם, לרבות כל מכירה עפ"י חוק המשכנתאות העותומני מתאריך 1. ברביע תאני 1331, או עפ"י פקודת חוק המשכנתאות (תקון), או עפ"י כל חוק אחר הודן בהוצאה לפועל והנוהג באותה שעה, לא יפגעו בזכויות הנתונות בפקודה זאת —

תוצאת מכירה או העברה
פרק זה.

(א) לאריס חוקי שהחזיק ועיבד את המשק הזה לא פחות משנה אחת, או

(ב) לכל אדם אחר המחזיק בדין בשטח-המחיה הנ"ל.

8. (1) מועצה תהא מורכבת מפקיד מחוזי שישימש כנשיא וימונה מטעם מושל המחוז, ומשני חברים שאחד מהם יוצע ע"י הבעלים ואחד ע"י האריס ואשר יאושרו מטעם מושל המחוז.

הקמת מועצה, וכו'

(2) החלטות המועצה בכל ענין שיובא לפניה עפ"י פקודה זאת טעונות אישור מטעם מושל המחוז ומשאושרו על-ידו תהיינה החלטות גמר.

(3) אם תוך חדש ימים מעת שנתמנה נשיא המועצה לא מסר בעל הקרקע או האריס לאישורו של מושל המחוז את שם חבר המועצה אשר ייצג אותו, ימנה מושל המחוז אדם שייצג את הצד שלא הציע חבר כאמור, ואותו אדם שנתמנה כך יהא דינו כאילו נתמנה ע"י אותו צד.

9. (1) שטח מחיה יקבע ע"י מועצה: שטח זה ימצא במדת האפשר באותה הנפה ובקרבת המשק שממנו הודת האריס החוקי, ואדמת השטח צריכה

שטח מחיה